

දක්ෂිණ භාරතීය සබදතා ඇති ලාංකික දෙව්වරු

කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ මානවශාස්ත්‍ර පීඨාධිපති
නන්දසේන මුදියන්සේ විසිනි

ලක්වැසියන් විසින් පුදනු ලබන දෙව්වරු සංඛ්‍යාවක් සිටිති. ඔවුනතුරෙන් සමහරුන්ට ලාංකික ප්‍රභවයක් ඇත්තේය. සමහරු දකුණු ඉන්දියාව ඔස්සේ ලක්දිවට සංක්‍රමණය වූ අය වෙති. අධියනායක, කතරගම, දෙවොල්, පත්තිනි, මංගර යන පස්දෙනා මේ අතරින් කැපී පෙනෙන්නාහුය. ඔවුන්ගේ වතගොත පිළිබඳ පරීක්ෂණයක දී හෙළි වූ කරුණු පහතින් දක්වේ.

අධියනායක යනු 'අධියනාර්' යනුවෙන් දකුණු ඉන්දියාවේ ප්‍රාදේශීය පූජා සත්කාරවලට ලක් වූ දෙවියෙකි. ඔහු වෙනුවෙන් ම මහාතිත්ථයෙහි දෙවොලක් ඉදි වී තිබුණු බව කෝකිල සන්දේශයෙහි (15 ශ. ව.) ප්‍රකාශිතයි.

නාධියන් යනුල්ගෙවි සරනා	ගොයම්වල
කොයි යන්නෙදැයි යෙති නුඹ දක මග	අසල
අධියන් කෝවිලට වැද නොව කල	විකල
වයි යන් නෑමද දෙවියන් සිරිපා	කමල (206 ප.)

වැව බැඳි රාජ්‍යය යනුවෙන් නම් කරන්නේ රජරට ප්‍රදේශයයි. එහි ගමන්බිමක් යන කල සාමාන්‍යයෙන් කොළ අතු එල්වා යාම සිරිතක් ව පවත්නේ ය. මෙසේ කොළ අතු එල්වන්නේ ඒ සඳහා විශේෂයෙන් වෙන් කළ, පාර අයිතේ ඇති ගස්වලය. අධියනායක දෙවියන්ගේ නම සිහි කර කොළ අත්තක් එල්වීමෙන්, ගමනින් සිදු විය හැකි උවදුරුවලින් මිදිය හැකි බව සාමාන්‍ය ජනතාව තුළ ඇති විශ්වාසයකි.

අධියනායකගේ උපත පිළිබඳ ව නොයෙක් ජන කථා ඇත. ඔහු මල්වරා දේශයේ උපන්නෙකි. වැව බැඳි රාජ්‍යයේ ගොවිතැන් බත් දියුණු කොට එහි මිනිසුන් හා රට ද හොඳින් රැක ගෙන සිටින සේ ඔහුට විෂ්ණුගෙන් අණක් ලැබුණි. වැව බැඳි රාජ්‍යය යනු රජරට යනුවෙන් ඇතැම්හු සලකති. දුදුරු ඔයටත්, යාපා පටුනටත් අතර ඇති ප්‍රදේශය බව සමහරු කියති. මුළු වන්නිය ම වැව බැඳි රාජ්‍යය වශයෙන් සලකන අය සිටිති. විෂ්ණුගේ කීම පිළිගත් අධියනායක, ගල් නැවක් සාදවා ගෙන, යහළුවන් සතර දෙනෙකුත් සමඟ එහි නැගී යාපා පටුනට ගොඩ බැස්සේය. එයින්කිබිති වැව බැඳි රටේ සැරිසරමින් එහි මිනිසුන්ට පැමිණෙන අනතුරු, රෝග භය, දුර්භික්ෂ භය ආදිය වළකමින් රට රැකුමෙහි යෙදුණි. "අධියනායක කුමාරයා මායම්-ගෙන වැව බැඳි රටේ ස්තෝත්‍ර, බුලත් මඩ, බුලත් කිහ, බුලත් පිදුම් ආදී පුදපූජා ලබමින් ඒ පළාතේ මිනිසුන්ට හා ගවමහිෂයන්ට වැළඳෙන වදුරු, වසංගත ආදියන් වැද්ද සිද්ද නොදී එරට කිරෙන් බතින් සශ්‍රීක කළේ ය. "වැව බැඳි රටේ අවුරුදු පහකට වරක් මුට්ටි තැබීම කරනු ලැබේ. මෙහි දී කපු මහතා අධියනායකගේ ආභරණය වන බොණ්ඩිවැල (හැරමිටිය) සහිත පත්තිනියගේ ගිනි හලඹ ද රැගෙන වැව කණ්ඩිය මත, ගම්වැසියන් හා එකතු වී පූජා විශේෂයක් පවත්වයි.

අධ්යනායක කෝල්මුර කවි කියවනු ලබන්නේ දේවාලවල වාර්ෂික ව පැවැත්වෙන නානුමුර මංගල්‍යවල දීය. පහත දක්වෙන පාඨවලින් අධ්යනායක පිළිබඳ අදහසක් ඇති කර ගත හැකි වේ.

උපන් පෙර වාමේ — සතුන් විපතීන් බේරේ
සමන් දෙව් නැරේ — නමින් පරසිඳු අධ්යනාරේ

දීර බලැති පසේ මුනිඳු වැඩිය උයන් මල්වරාජ
බාර කළේ පන්දහසට ඔබට අධ්ය නාතරාජ

අමයුරු කිරි දෙන මව් මෙනි අධ්යනාක දේවරාජ

වැඩමවන්ට සිංහලයට මදුරාපුර වැඩ	සිටලා
වැඩපළ නැති දෙමළ යකුන් දහස් ගණන් රැස්	කරලා
දිඩ බල ඇති දෙවියෝ පස්දෙන කැටුව ම එකතු	වෙලා
අඩ සඳ වැනි නැවක් තරම් වඩුවන් රැස්	කරවාලා

මුළා නොවී නැව හරවා ගොඩ බැස යාපා පටුනට

වැල්ල මුහුදු වෙරළ නදින් අලි ඇතු පිට ඔබ	වඩිත්ඬ
කල්ලතුරේ උළු කෝවිල් කරලා එහි වැඩ	සිටිත්ඬ
කල්ලතුරේ වැඩ සිට ගෙන වීරක්කුවියට	වඩිත්ඬ
ලොල්ල වඩන ගල්පහුරක් බඳවා කෝවිල	කරන්ඬ

කතරගම දෙවියා

මොහු ශිව-පාර්වතී යුවලගේ පළමුවැනි පුත්‍රයා වශයෙන් සැලකෙන ස්කන්ද කුමාරයා බව බොහෝ දෙනාගේ විශ්වාසයයි. කාලිදසගේ කුමාරසම්භවය ලියැවුණේ කඳ කුමරාගේ උපත ගැන කීමටයි. ද්‍රවිඩ ජනතාව විසින් කඳ කුමරා හඳුන්වනු ලබන්නේ කන්දසාමී යනුවෙනි. අද දවස, ආගමි හෙදයක් නොතකා ලාංකික ජනතාව කතරගම දේවාලයට යාම සිරිතක් කර ගෙන සිටිති. කතරගම දෙවියන්ගේ වාහනය මයුරෙකි. ඔහුට මුහුණු සයකි. අත් දෙළසකි. භාර්යාවන් දෙදෙනෙකි. වල්ලි අම්මා, දේවයානි අම්මා යනුවෙන් ඔවුහු හඳුන්වනු ලබති. කතරගම මහා දේවාලය අවට වෙනත් කුඩා දේවාල ගණනාවක් ඇත්තේය. දූතට කතරගම දේවාලය අවට ප්‍රදේශය පුජා නගරයක් වශයෙන් වෙන් කර ඇත. කිරිවෙහෙර යනුවෙන් හැඳින්වෙන දැගැබ පිහිටියේ ද මේ භූමියේ මය. කතරගම ගැන මහාවංසයේ සඳහන් වන්නේ කාජරග්ගාම යනුවෙනි. වන්දනාග්ගාමය ද මේ සමීපයෙහි පිහිටි බව සැලකෙයි. කතරගම හා සඳුන්ගම විසූ ක්ෂත්‍රියයෝ, අනුරාධපුරයේ ජය ශ්‍රී මහා බෝධිය රෝපණය කරන අවස්ථාවේ දී, එම උත්සවයට සහභාගි වූහ.

බන්තියා කාජරග්ගාමෙ — වන්දනාග්ගාම බන්තියා
තිවක්ක බ්‍රාහ්මණෝ ධෙව — දීපවාසි ජනාපි ව
දේවානුභාවෙන, ගඤ්ජුං — මහා බෝධි මහුස්සුතා
මහා සමාගමෙ තස්මිං — පාටිභාහාරිය විමිහිතෙ

(මහාවංස, xix, 53-54)

කිරිවෙහෙර නම් වෛත්‍යය, ධාතුවංසයෙහි හඳුන්වා දී ඇත්තේ කදරගම දගප් වහන්සේ යනුවෙනි. බුදුරජාණන් වහන්සේ සමාපත්ති සුවයෙන් වැඩ විසූ ස්ථානයක් වශයෙන් හා සොළොස්මස් ස්ථානවලින් එකක් වශයෙන් ද එය හැඳින්වේ.

“ඒ ස්ථානයෙන් ගොස් කදරගම දගප් වහන්සේ පිහිටින ස්ථානයෙහි පන්සියයක් රහතන් සමඟ සමාපත්තියට සම වැද එතන්හි ද පොළොව වෙවුල්වා ඒ ස්ථානයේ මතු රකවල් පිණිස මහාසොඝ නම් දෙවරපේකු රඳවා.....”

(ධාතුවංසය)

කිරිවෙහෙර කරවන ලද්දේ කාවන්තිස්සගේ පියා වූ ගෝඨාභය විසිනි (ක්‍රි. පූ. 250 පමණ). කාර්තිකේය යනු කදකුමරාගේ අපර නාමයකි. කාර්තිකේය-ගාම යනුවෙන් කිසියම් කාලයක දී වහරනු ලැබී ද යනු කිව හැකි නොවේ. කාවරගාම, කාපරගාම, කදරගම කතරගම යනාදී වශයෙන් මේ ස්ථානය හඳුන්වනු ලැබිය. කද කුමරුන්ට අපරනාම රාශියක් ඇත. කුමාරසාමි, මුරුගන්, කන්දසාමි, කේසවන් යනාදී වශයෙන් ද්‍රවිඩ ජනතාව ඔහු හඳුන්වති. දකුණු ඉන්දියාවේ ජනයා අතර මහත් ගෞරවයට පාත්‍ර වූ කදකුමරා කල් යාමෙන් ලක්දිවට ද සැපත් විය. උපුල්වන්, විෂ්ණු ආදී දෙවිවරුන් කෙරෙහි ලාංකික ජනතාව කෙරෙහි පැවති විශ්වාසය, කල්යාණමේ දී කතරගම කද සුරිඳුන් විසින් අත්පත් කර ගන්නා ලද බව පැහැදිලිය. ධාතුවංසයෙහි සඳහන් මහාසොඝ දෙවියා, කවරෙක් ද යනු මෙහි දී පහළ වන ප්‍රශ්නයකි. එය කතරගම දෙවියන්ගේ පුරාණ නාමයක් විය හැකියයි මෙහි දී අනුමාන කරමු.

උතුරු ඉන්දියාවේ කද කුමරුන් ගැන ඇති සැලකුම් ඉතා අඩුය. එහෙත් ඔහු උදෙසා කෝවිල් රාශියක් දකුණු ඉන්දියානු දෙමළ රටවල ඇත. ඔහුගේ ලංකාගමනය සිදු වූයේ දකුණු ඉන්දියාව ඔස්සේය යනු දැනට අප හමුවේ ඇති සාක්ෂිවලට අනුව නිගමනය කළ යුතුය. රොබට් නොක්ස් ලියූ ලංකා ඉතිහාසයේ කතරගම දෙවිඳුන් ගැන සඳහන් වේ. 15 වන ශත වර්ෂයේ ලක්දිව විසූ කවිවරයෙකු වන තොටගමුවේ සිරි රහල් මාහිමි, කතරගම දෙවියන්ගෙන් වරප්‍රසාද ලැබූ බව පරෙවි සංදේශයෙහි ප්‍රකාශිතය.

කද සුරිඳුන් වර ලැබ පසළොස් වයස වදහළ රහල් වැඩි තැන් කළ රැව් සඳෙස

දෙවොල් දෙවියා

නැවකින් මුහුදු තරණය කොට ලක්දිවට සැපත් වූ අයකු බව පවසනු ලැබේ.

දෙවොල් දෙවි නාමේ — සන්දෙන සමග ආමේ
ලකුණු තෙද නාමේ — කියම් වාහල දෙවොල් නාමේ

දෙවොල් අණ සද්දේ — නාගර සලඹ සද්දේ
රුවල් විය සද්දේ — පැදපු රන් නැව මුද මැද්දේ

ඉහත සඳහන් අයුරින් “දෙවොල් නාමේ” යන රචනයක මොහුගේ තොරතුරු ගැබ් වී ඇත්තේය. දකුණු ඉන්දියාවෙන් මෙරටට සේන්ද්‍ර වූ ද්‍රවිඩ ජාතික පිරිසක් ගැන මෙහි දී කියවේ. ඔවුන්ගේ ප්‍රධානියා වූයේ දෙවොල් ය. දෙවොල් නමැත්තා කර්ණාටික් ප්‍රදේශයේ සිට මුහුදු ගමනක් කළ තැනැත්තෙකි. ඔහු දකුණු ඉන්දියානුවෙකි. කුරුමි-බර ආදීන්ගේ අධිපතියා වූ මොහු කළු කුරුමිබර නමින් ද ප්‍රසිද්ධ විය. ඔහු වෙළඳ නැවක

කප්පිත්තා වූ බව ද කියති. බඩු පිරවූ නැවක්, විරුද්ධ වාතයකට හසු වීම නිසා ලංකාවේ නිරිතදිග වෙරළට සේන්ද්‍ර විය. තැන් තැන්වලින්, රටට ගොඩ බසින්ට තැන් කළ නමුත් වාර්ථ වූ බලාපොරොත්තු ඇති ඔවුහු අන්තිමේ දී සිනිගමට ගොඩ බැස්සාහුය. ඔහුට පිරිවර සන්දෙනෙක් වූහ. තව ද ඒ එකිනෙකාගේ පිරිවර ද වූහ. ගිනි කුරුම්බර නමින් ද පිරිසක් සිටියාහ. ප්‍රාදේශික හා ගම්බාර දෙව්වරුන් වශයෙන් සැලකුම් ලබන්නේ මොවුන්ය. ඔවුන්ට බාර භාර විමෙන් ලැබෙන සාන්තිය නිසා වර්ෂයකට වරක් ගම්වාසිහු ගම්මඩු පවත්වති. ඔවුන්ට ස්තූති කිරීමේ දී ගී මඩු, පහන් පූජා කිරීමේ දී පාන් මඩු ද පවත්වනු ලැබේ.

සිනිගම දෙවොල් දේවාලය, අද මේ රටේ ඇති ප්‍රධාන දෙවොලයි. “පුලුප්පුර දේසේ සිට බඩු නැව සතක් පැදගෙන මෙරටට ගොඩ බසින්ට එන තැනේ දී මොහුන් පිතින් මුහුදු මණිමේකලාවුන් දක ගල් නැව සත ඉලිප්පෙන්ඩ වරම් දී එම ගල්නැව හත පැදගෙන සිනිගමට ගොස් බසින්ට එන තැනේ දී.....”

“දකින ලෙසින් සිංහල රට එනවට
වඩින සිනිගං කෝවිල විමනට”

යනාදි වශයෙන් කෙම්පුර දවස්වල දී කියවෙන ගීතිකා සැලකීමට ගත් විට දෙවොල් දෙවියා යනු දකුණු ඉන්දියාවෙන් මෙරටට සංක්‍රමණය වූවෙකැයි පිළිගත යුතුය.

පත්තිනි දෙවද්‍රව

මෑය පිළිබඳ ව ග්‍රන්ථාගත මෙන් ම මුඛ පරම්පරාගත ව ලැබෙන තොරතුරු අති-මහත්ය. පැපොල, සරම්ප, ගවලෙඩ ආදිය ඇති වන්නේ පත්තිනියගේ අමනාපය නිසා යැයි ගැමියෝ විශ්වාස කරති. අම්මාවරුන්ගේ ලෙඩ යනුවෙන් ද වසංගත රෝග හැඳින්වෙයි. නවගමුවේ පත්තිනි දේවාලයක් ඇත. මහනුවර ඇසළ පෙරහරේ අන්තිම කොටස පවත්වන්නේ පත්තිනි අම්මාගේ නමිනි. නියඹරාහේන, මැදගොඩ, උදන්විට ආදී ස්ථානවලත් පත්තිනි දේවාල ඇත. පානදුර-රත්නපුර පාරේ පිහිටි ඇල්ලගාවා දේවාලය භාස්කම් සහිත එකක් බව කියති. පත්තිනි ඇදහීම ලක්දිව ප්‍රචලිත ව ගියේ ගජබාහු රජුගේ සමයේ (ක්‍රි. ව. 113-135) දී බව ඓතිහාසික සත්‍යයකි. සෙන්ගුත්තවාන් නම් පඩි රජු සමඟ ගජබාහු රජු පත්තිනි දේවාලය කැප කිරීමේ උත්සවයට මදුරා පුරයේ දී සහභාගි වූ බව තත්කාලීන ද්‍රවිඩ රචනාවලින් කියවේ. පත්තිනි හැල්ල, අඹ විදමන, බාදවලිය, දෙළොස්මහ, ගේ නිවිල්ල, පාඩිනළුව ආදී සිංහල රචනාවල පත්තිනි නොහොත් කන්තකීගේ භාස්කම් කියවේ. රටේ රෝග බෝ වී ගෙන යන කාලවල දී අං කෙළිය, පොල් කෙළිය, වැල් කෙළිය, හා ඔලිඳ කෙළිය වැනි ක්‍රීඩා පවත්වනු ලබන්නේ ඇයට ගෞරව කිරීම සඳහාය. දනට බොහෝ පළාත්වල කෙරෙන අම්මාවරුන්ගේ දනය ද ඇය උදෙසා යයි කියති. පත්තිනි දේවාලයේ කපුරාලට පත්තිනිභාමී යයි කීමට ද ඇතැම්හු පුරුදු ව සිටිති. ගම්බඳ ජනයා අතර පවත්නා තවත් විශ්වාසයක් නම්, මතු බුදුබව පිණිස පිරිමි බව පතා, තුසිපුර, ඉදිකටු මූණතක් උඩ, පත්තිනි දුෂ්කර ක්‍රියාවෙහි යෙදී සිටිති යනුයි. පත්තිනියගේ බෝසත් වර්තයෙන් ඉතා ප්‍රසිද්ධ ආත්ම දෙළසක් තෝරා ඒ සිහි කර ශාන්ති ඉල්ලීම පෙර සිට ම පැවති පුරුද්දකි. දෙළොස්වරය යනුවෙන් ඒ පුවත සඳහන් කරනු ලැබේ.

නික්ම ගොසින් පඩිපුර ගිනි	ලන්නේ
ලක්දිව හැමට ම මතු බුදු	වන්නේ
(1) එක්වෙනි වර ගිනි කදෙහි	උපන්නේ
නික්ම සියලු රෝ දුක් දුර	ලන්නේ

- ලොවට පසිඳු කාවේරි ගණ
පවට පළමු තරහලු ගෙල
- (2) දෙමට මලින් දෙවනුව
ලොවට සතුට සෙත දී රකු
- (3)තුන්වර නයි කඳුලෙහි උපදින්නේ
- (4)සිව්වර උපතිය විදුලි වලාවෙන
- (5) පස්වර උපතිය කඳගිරි ඇල්ලේ
- (6)සවෙනි වරට සඵපොටෙහි උපන්නේ
- (7)සත්වර රන් අඹයේ උපතින්ද
- (8)අටවෙනි වර දිය බුබුලේ උපදින්
- (9) නාග ලොවට වැඩලා දිව
දක එසමන් මල් මීට ගෙන
වේග නො වී නව වර උප
යාග නො වී පත්තිනි සෙත
- (10)දසවර කඳුරුපොත්තෙන් පිළිසිද සිට
- (11) කළසින් මල් කළසක් ගෙන සුරතට
එකොළොස්වෙනි වර පත්තිනි උපන් විට
- (12) නොසින් තුසිත පුරයේ බණ අසමින්
අසන් දොළොස්වර උපන් පත්තිනයන්

පත්තිනියට ස්තොත්‍ර කර, ආරක්ෂාව ලබා ගැනීමට ඇය කැඳවනු ලැබේ. ඇය හිඳින ආසනය පෙන්වන්නාක් මෙන් කියන ඒ කවිවලට මල්සහන් කවියි කියති.

බලා මෙසක්වළ දිවසින් බැල්ම එලා
අඹෙන් උපන් මල් පත්තිනි මෙරහ මඩල

පත්තිනි සිරස්පාදය, පත්තිනි සාන්ති කවි ආදිය ද මේ ආකාරයෙන් නො වෙනස් ව රචනා කර ඇත්තේය.

මංගර දෙවියා :

දඩයක්කාරයන්ගේ දෙවියා වශයෙන් සැලකුම් ලබන්නාය. රූහුණ-බිත්තූන්න ප්‍රදේශවලට අධිපතියා මොහුය. මොහුගේ මුල් භූමිය නැගෙනහිර ඉන්දියාවේ වෙරළා-සන්න ප්‍රදේශයක් බව පැවසේ. කොවින්-මලබාර් ආදී ප්‍රදේශවල පවත්නා කතකලී නාට්‍ය විශේෂයෙහි දක්ෂතාවන් දක්වුවකු වශයෙන් ප්‍රසිද්ධය. සිංහලයාගේ ආදී ම පුරුෂයා වූ විජය රජු මෙන් ඔහු ද දමරිකයෙකි. ඔහුට පියාගේ අණ පරිදි රටින් පිටවන්ට සිදු විය. සිය සහවරයින් සමග මුහුදු යාත්‍රාවක යෙදුණු ඔහු රූහුණේ කිරින්දට ගොඩ බටුයේය. රූහුණේ කාලයක් පදිංචි වී සිටි ඔහුහු පසු ව බිත්තූන්න ස්ථිර වාසභූමිය කර ගත්හ. ඔහුට පිරිවර වශයෙන් යොන්, ජෝගි, ආඩි, කණ්ණඩි (කර්ණාටක), වඩක්කර, මුක්කර, කුරුමිබර, යන සත්කට්ටුවක් විය. දකුණු ඉන්දියානු ගෝත්‍රිකයන් වන මොවුහු ඒ නම්වලින් ම ප්‍රසිද්ධ ව සිටියාහුය. මංගර සැහැල්ලේ කියැවෙන පරිදි ඔවුන් ගොඩබැස්සේ දකුණු පළාතේ, හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයට අයත් තංගල්ලට නැගෙනහිරින් පිහිටි උයන්ගොඩටය.

එ ගල් පහුරු පැද ගෙන නොව	ලස්සේ
ඇවිත් උයන්ගොඩටයි ගොඩ	බැස්සේ

මංගරට දේවාලයක් නැත යනුවෙන් ජනප්‍රවාදයෙහි කථාවක් පවතී. එහෙත් ඇම්බැක්කයට නුදුරු වෙලම්බඩ, කන්දේ දේවාලයෙහි මංගර දේවතා බණ්ඩාරගේ ප්‍රතිරූපයක් පිහිටුවා ඇති බව බොහෝ දෙනා නොදනිති. භූත විද්‍යාවෙහි හා මන්ත්‍ර ශුරුකම් පිළිබඳ ව මංගර දක්ෂයකු බව කියති. කිසිවකු විසින් කැපිය නොහැකි වූ යක්ෂාධිෂ්ඨිත විශාල නුගයක් කැපීම මොහුගේ පළමුවන දස්කම විය. මොහුගේ තවත් නිර්භීත ක්‍රියාවක් නම්, කුළු මිහරක් රැළක නායක දරුණු මීමා බැඳීම, සමන් දෙවියන්ගේ ඇලි කිඹුලා මැරීම, කතරගම කන්දේ සිටි ඇලි මුවෙකු ඇල්ලීම, බිත්තැන්නේ මහා ලේවායේ සිටි හස්තිරාජයකු ඇල්ලීම ආදියයි. බිත්තැන්න බිය කළ කුළු මීමා ඇත්ත දරුණු ඇම්මකින් මංගරට මරණය අත් විය. මරණයෙන් පසු ව ඔහු දේවත්වයට නැවතූ ලැබීය. මීමාට ද අත්වූයේ මරණයයි. මීමාගේ මළ කඳින් මංගර කුමරුට දේව පූජාවක් පවත්වන ලදී. දැන් එයට කියන්නේ කිරි ඉතිරවීම කියාය. ස්වභාවික ලෙස ගවයින්ට සෑදෙන ඉතා සුලු ලෙඩ රෝගවල දී පවා ගව හිමියන් සිතන්නේ ඒ සියල්ලක්ම මංගර දෝෂය නිසා සිදුවන හැටියටයි. එබැවින් මංගර පාක්ෂිකයන්ගේ වතුචල මංගරට වෙන් කළ (ඇරපු) පොල් ගහක් දෙකක් වරදින් නැත. මේවායින් උපදින පොල් වෙන් කර තබා ඔහු නමට පහන් පත්තු කිරීමට හෝ පොල් විකුණා මංගර පූජාවට ගැනීම හෝ සිරිතයි. මඩුව නටා අවසන්හි පාන්දර ආමයේ දී නොයෙක් යාදිති, සැහැලි, කන්තලව කියා කිරි ඉතිරවීම සඳහා මංගර දෙවියන් ගෙන්වා ගැනීමට කපුවෝ උත්සාහ දරති.

සොදින් මංගල පුරේ අගපත් වර්ණ බිසවගෙ	කුසයෙන්
එයින් පිළිසිඳ එ කඩ මසකින් උපන් කුමරෙකි බිහි	වූනේ
නමින් බුදුසිරු කුමරු මංගර බිසව ගෙන්නා	සමගිනේ
මෙයින් වරදක් දුටු කමාවන්, තෙදුති මංගර	සාමිනේ

මංගර කථාවට අයත් නුගේ සැහැල්ල, මල්යහන් කවි, අටකොණේ කවි, කහදළුවේ කවි, යහන් කවි යනාදිය මංගර පිදීමේ දී අසන්ට ලැබෙන දේවල්ය. එක් කලෙක බුදුසිරු නමින් මංගර ප්‍රසිද්ධ ව සිටියේ ය. කුළු මීමා මරන්ට ගිය අවස්ථාවේ දී මංගර බුදුසිරුට ද මීමාගෙන් පහර කන්ට සිදු වූ බව කලින් සඳහන් විය. ඔහුගේ මරණය ද ඒ නිසා සිදු විය. කුළු මීමා මස් කොට, පූජාවක් පැවැත්වීමේ දී පත්තිනි දේවිය ද එතැනට පැමිණ පිරිසට සහාය වූ බව කියවේ.

තෙදුති පතිනිගෙන් දුක් දුරු	කරගෙන
එබෙරකුමරු සහ කිරි කුමරු ද	යන
ගොසින් එ නාලොව නා රජු	දකිමින
රත් ඇල් සමගින් කහ ඉල්ලා	ගෙන

රත් ඇල්, අමා ආදිය යෙදීමෙන් නාගයෝ ද, කහ දීමෙන් පත්තිනිය ද ඔවුන්ට සහාය වූහ. මෙසේ උතුරුවන ලද කිරි පළමු ව ඉරු දෙවි නමට ඉස නැවත මංගර කුමරුට ඉසින ලදී. හෙතෙම ප්‍රාණය ලැබ යහතින් නැගී සිටියේය. ඊට පසු පිරිසට ද එසේ ම ඉසින ලදී. ඔවුහු ද එසේ නැගී සිටියහ.

පමා නැතුව අණසක පෑ	විලසින්
අමා පිලේ නා ගොඩ නැගී	විලසින්
නිඳා පිබිද නැගුණු අය	විලසින්
නැගී සිටිය දෙවි පිරිවර	සමගින්

නීගමනය

අධ්යනායක, කතරගම දෙවි, දෙවොල් දෙවි, පත්තිනි, මංගර යනාදී වශයෙන් දේවත්වයෙන් පුදනු ලබන පස්දෙනෙකුත් ගැන සටහන් ඉහතින් ඉදිරිපත් කරන ලදී. මොවුන් දකුණු ඉන්දියාවෙන් හෝ දකුණු ඉන්දියාව ඔස්සේ මෙරටට සැපත් දෙව්වරුන් බව සාක්ෂි සහිත ව කරුණු ඉදිරිපත් කරන ලදී. ඔවුන් අතරින් පත්තිනිය ඉතා ප්‍රසිද්ධය. ඇය පිළිබඳ පුද පූජාදිය, දකුණු ඉන්දියානු මුහුණුවරින් ම අප රටේ ද බොහෝ සෙයින් පැවැත්වේ. කල්යාණේ දී ඇයට බෞද්ධ මුහුණුවරක් ලබා දීමට කළ උත්සාහයක් පෙනේ. බෝධිසත්ව තත්ත්වයට නංවනු ලැබූ ඇය තුසිත පුරයේ සිටිමින් පිරිමි බව ලැබීමට උත්සාහ කරන බවක් කියැවිණ. මෙයින් පෙනෙන්නේ මෙරටට යම් යම් අය සංක්‍රමණිකයන් වශයෙන් පැමිණියත් ඔවුන් කල් යාණේ දී ලාංකික තත්ත්වයට පරිවර්තනය වූ බවකි. ක්‍රි. පූ. 3 වන ශතවර්ෂයේ දී ඉන්දියාවෙන් ලංකාවට බුදුදහම සැපත් විය. අද දවස එය මෙරට අදහනු ලබන්නේ එද මිහිඳු හිමියන් ප්‍රතිෂ්ඨාපනය කළ ආකාරයෙන් ම නොවේ. වර්ෂ දෙදහසක් තුළ දී එය සිංහල ආගම වශයෙන් වෙනස්කම් රාශියකට ගොදුරු වී අද පවත්නා තත්ත්වයට පැමිණ ඇත්තේය.